

Zakaj odpreti račun v tujini? Zato, da vam pretkani upniki ne zvežejo denarja na računu

Nikakor ne želimo spodbujati bega likvidnosti onkraj meje.

Ob razlogih, ki jih zagovorniki poštenih poslovnih praks težko upravičimo - beg pred izvršbami ter odpiranje računa z namenom izplačila le neto plač, ne pa tudi prispevkov -, pa dolžnikom, ki jih s predhodnimi odredbami izigravajo upniki, ne moremo očitati selitve presežnih likvidnih sredstev v Avstrijo. Dolžniki, pozor, takšno početje pretkanih upnikov je v Sloveniji povsem legalno.

Po 257. členu zakona o izvršbi in zavarovanju lahko sodišče izda »predhodno odredbo na podlagi odločbe domačega sodišča ali drugega organa, ki se glasi na denarno terjatev in ki še ni izvršljiva, če izkaže upnik za verjetno nevarnost, da bo sicer uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena«. Upnik se lahko s takšno odredbo zavaruje, da bo njegova terjatev poplačana, če bo sodišče pravnomočno odločilo - vemo, da v Sloveniji to lahko traja več let - njemu v prid, in prepreči, da bi dolžnik v vmesnem obdobju sredstva kako drugače uporabil oziroma izčrpal podjetje, ki na koncu ne bi bilo zmožno poravnati dolga do upnika.

Vse več upnikov pozna luknjo v zakonu in s predhodnimi odredbami na podlagi fiktivnih terjatev dosežejo blokado na računu dolžnika. Tako izboljšajo svojo pogajalsko moč na škodo dolžnikov.

Instrument za izsiljevanje dolžnikov

Za upnike v Sloveniji pogosto drži, da so slabo zavarovani. Pravni strokovnjaki tudi v tem primeru pravijo, da je ob normalni uporabi predhodna odredba lahko povsem primeren instrument za zaščito terjatev upnikov. Odvetnik Andrej Simonič pa opozarja, da daje preveliko moč upnikom in jim omogoča izrabo oziroma izsiljevanje dolžnikov, ki to sploh niso.

V čem je težava

Zaradi tega člena je možno blokirati račun skoraj komurkoli v Sloveniji. Kako? »Vsakdo si lahko izmisli, da mu je določena pravna ali fizična oseba dolžna izmišljeno vsoto za izmišljen posel. Pretkani upnik se odloči vložiti predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine na okrajno sodišče. Sodišče v prvi fazi te vloge ne preverja in izda odločbo, ki se glasi na denarno terjatev. S to odločbo pa lahko pretkani upnik zahteva predhodno odredbo sodišča za prej omenjeno izmišljeno vsoto. Sodišče pri tem ne proučuje, ali gre za upravičen zahtevek za terjatve, ki so dejansko nastale kot posledica opravljenih storitev oziroma predaje dolga, ampak le upošteva:

ali postopek pred sodiščem traja oziroma ali je izpolnjen pogoj o odločbi domačega sodišča;

ali upnik izkaže za verjetno nevarnost, da bo sicer uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena.

Drugi pogoj je tudi težava, saj je za srednje podjetje malo verjetno, da bo denimo terjatev okoli tisoč evrov težko poravnana. Zato si izmišljujejo nerealno visoke terjatve, pri katerih pa bi - če bi seveda bile resnične - sodišče lahko upravičeno sklepalo, da obstaja nevarnost nezmožnosti poplačila. Bolj ko je terjatev nerealno visoka, večja je verjetnost, da bo sodišče izdalo predhodno odredbo in ocenilo, da podjetje terjatve ne bo moglo poravnati,« pojasnjuje odvetnik Simonič.

Kako to deluje v praksi

Upniki, ki se odločijo za takšne prijeme, najpogosteje uporabljajo elektronske izvršbe. Kot pravi Simonič, v tem primeru niso potrebna dokazila o računih, ampak zadošča že zapis upnika, da mu je določena oseba dolžna denimo milijon evrov. S takšnim instrumentom je možno z namišljeno nekaj desetmilijonsko terjatvijo blokirati račun tudi najbolj likvidnih slovenskih družb, opozarja Simonič.

Izraba predhodne odredbe

Simonič opaža, da se za to najpogosteje odločajo upniki, ki nimajo utemeljenih zahtevkov, s takšnim postopkom pa dosežejo blokado računov ter upajo na izboljšanje pogajalske moči. »S tem dolžnika prisilijo v pogajanja, četudi so zahtevki upnikov povsem neutemeljeni,« pojasnjuje Simonič.

Kaj ostane tarčam pretkanih upnikov

Prav veliko možnosti nimajo, pojasni Simonič. Našteje primere, ko so se dolžniki poskušali obrniti na policijo, a so bolj kot ne naleteli na gluha ušesa. Ne ostane jim drugega kot tekoča sredstva na bančnih računih stalno prenašati v tujino, kjer slovenska sodišča nimajo pooblastil za blokado računa.

Poglabljanje težave nelikvidnosti

To pa ima lahko dodatne negativne posledice na likvidnost v slovenskem poslovnem okolju in lahko vodi v nadaljnje težave slovenskega bančnega sistema. Težko je presoditi, kako pogosta je takšna praksa, odvetnik Simonič pa opozarja, da se vse več upnikov zaveda te luknje v zakonu in jo izrablja le z namenom izboljšanja pogajalske moči v škodo dolžnikov.

23.10.2013 00:01 / Finance 205/2013

Jure UgovšekJure Ugovšek